

Učiteljski TOVARIŠ.

List za šolo in dom.

Izhaja 1. in 15. vsakega meseca na celi poli. Cena mu je za celo leto 3 gold., za pol leta 1 gold. 50 kr. Spise in dopise prejema vredništvo; naročnino in oznanila pa prejema in oskerbuje razpošiljanje založništvo.

List 14.

V Ljubljani, 15. julija 1874.

Tečaj XV.

Iz šole za šolo.

Vrabec in konj. (Pervo berilo, 63. vaja.)

Od ktere živali ste v tej vaji naj prej brali? (Od vrabca.) Ali moreš povedati kakšen je vrabec? — Kteri versti ptic ga prištevamo? — Kam je bil prišel? (K konju.) — Kaj je konju rekel? — Kaj bi bil rad s tem dobil? — Kako bi to bolj na kratko povedali? (En par zernic.) Kaj je rekel, kakšen bode konj, ako mu tudi dá, za kar ga prosi? (Sit.) Sedaj hočemo vse povzeti in zapisati!

Vrabec je prišel k konju, ter mu je rekel: Konjiček, jasli imaš polne! Daj meni vsaj en par zernic, ti se bodeš še tako lahko do sitega najedel! — Koliko zernic je že vrabec prosil? — Čemu mu bodo ta zernica? (Svojo lakoto je hotel tolažiti.) Kakšen je bil tedaj vrabec? (Lačen.) Od kakšnega vrabca se tedaj v tem delu pripoveduje? (Od lačnega vrabca.) Od ktere živali se dalje omenja? — Kdo je prišel k konju? (Lačni vrabec.) Kaj bi bil rad dobil od konja? — Kaj je konj odgovoril vrabcu? — Koliko kerme je rekel konj, da je? — Kaj sta toraj potem oba delala? — Kakšna sta bila potem? — Česa nista terpela? — Tudi to hočemo skupaj povzeti in zapisati! —

Kaj je konj vrabcu dovolil? — Kaj se je zgodilo potem z lakoto njegovo? — Kdaj tudi mi našo lakoto potolažimo? (Nasiteni.) Od kakšnega vrabca je v drugem delu govorjeno? — (Od nasitenega vrabca.) Koliko časa je hodil vrabec k konju zobat? (Vso zimo.) Kteri letni čas je zima? — Kteri letni čas pride za zimo? — za spomladjo? — Kdo je konja po leti nadlegoval? — Kdo pa je prišel? — Kaj je delal? — Česa ni konj potem občutil? (Nadloge.) Bodemo vse zapisali!

Vso zimo hodil je vrabec k konju na gostije. In ko je prišlo vroče poletje, so začele pa konja muhe nadlegovati. Vrabec pa jih je pridno lovil. Konj potem ni nadloge terpel. — Kakšnega se je vrabec s tem do konja skazal, da mu je nadležne muhe lovil? — Od kakšnega vrabca je v tretjem delu povedano? — (Od hvaležnega vrabca.) Od kakšnega je v 1. delu? — v 2. ? v 3. delu povedano? — To si hočemo zapisati! — V prvem delu smo brali od lačnega, v drugem od nasitenega in v tretjem od hvaležnega vrabca.

Kje je dobil vrabec konja? (Pri jasliah.) Kje so navadno jasli? (V hlevu ali štali.) Kje je bil toraj konj? — Kaj je s tem naznanjeno? (Stanovanje konjsko.) S čim so bile jasli napolnjene? — Česa toraj konju ni manjkalo? (Hrane, živeža.) Tega je konj še celo več imel, kakor je potreboval. Kakšnega smemo zato konja imenovati? (Bogatega.) Ktere imenujemo sploh bogate? (Tiste, ktere imajo več, kakor potrebujejo.) Kdo je prišel k konju? — Kakšen je bil vrabec takrat? — Česa mu je manjkalo? — Čemu nam je živež potreben? (V življenje.) Kako bomo toraj tistega imenovali, kteremu najpotrebnišega primankuje? — (Revnega.) Kteremu pravimo toraj da je reven? — Kaj je revni vrabec naredil, da bi svojo lakoto potolažil? (Prosil je.) Kako pa je nagovoril proseči vrabec konja? (Konjiček.) Kteri zlog je pristavil k besedi konj? — Tudi otroci dostikrat tako naredé, če očeta ali mater česa prosijo. Kako reko takrat? — Kdaj še tako reko? — Česa so si potem toliko bolj zvesti? (Da se bode njih prošnja uslišala.) Kako bi zamogli še drugače reči? (Ljubi, dobri oče, i. t. d.) Zakaj pa reko tako otroci svojim starišem? (Zato, da se jim bolj prikupijo.) Zakaj je toraj tudi vrabec tako govoril? — Zakaj se je konju prikupoval? (Da bi bil konj njegovo prošnjo toliko prej, in bolj gotovo uslišal.) Vrabec je toraj, da je konja tako nagovoril, terdno zaupal ter se zanesel, da bode ta njegovo prošnjo uslišal. Kakega moremo še vrabca zato imenovati. (Zaupljivega.) Za koliko je vrabec prosil? — Kaka je bila njegova prošnja? (Skromna.) Vse si hočemo zapisati!

„Konj je bil v hlevu pri jasliah. Hlev je stanovanje konjsko. Jasli so bile s hrano napolnjene. V njih je bilo več hrane, kakor jo je konj potreboval. Konj je bil bogat. Vrabec je bil reven, ker ni imel najpotrebnišega. Konju se je prikupoval, ter ga zaupljivo in skromno prosil malega daru.“

Kaj je konj odgovoril na vrabčevo prošnjo? — Kakega ga je imenoval? (Prederzni ptič.) Kaka žival je konj v primeri k vrabcu? (Jako velika.) Kaj store navadno male živali, kadar velike zagledajo? — Ali se je tudi vrabec bal? — Kaj ni toraj imel pred konjem? (Strahu.) Kako ga je zato konj imenoval? — Kdo je toraj prederzen? — Kaj je konj naredil na vrabčevo prošnjo? — S kterimi besedami jo je uslišal? —

Za koliko je vrabec prosil? — Koliko je pa smel vzeti? — Ali je dal toraj konj vrabcu le toliko, za kolikor ga je prosil? — Kakšen je bil vrabec prej? — Kako mu ni bilo? (Dobro mu ni bilo.) Kako mu je bilo pa potem, ko se je nasitil? — Kdo je prav za prav to naredil? — Kaj je toraj konj storil vrabcu? (Konj je vrabcu dobro storil.) Kakšnega bode mo zato konja imenovali? (Dobrotljivega.) Kaj je konj s tem do vrabca pokazal, ko je njegovo prošnjo uslišal? (Svojo dobrotljivost.) K kateremu toraj pravimo da je dobrotljiv? — Povzemimo in zapišimo vse skupaj!

„Konj je rad spolnil vrabčevo prošnjo. Dal mu je celo še več, za kolikor ga je prosil. S tem je konj svojo dobrotljivost do vrabca razodel.“

Kdaj se je vrabec za dobroto hvaležnega skazal? — Kaj je delal? — Kaj je s tem pokazal? (Svojo hvaležnost.) Povzetje.

„Po leti je imel vrabec priliko, konju njegovo dobrotljivost poveriti. Lovil mu je nadležne muhe, in s tem svojo hvaležnost do konja pokazal.“

Od kakšnega vrabca je že v I. delu povedano? — Kaj je vrabec naredil, da bi mogel svojo lakoto potolažiti? — Kaka je bila njegova prošnja? — Kaj se toraj učite s I. dela današnje vaje? Kedar za kaj prosimo, moramo vselej ponižno, skromno in pametno prositi. — Od kakega vrabca je v II. delu govorjeno? — Kaj se je zgodilo z njegovo lakoto? — Kdo je to naredil? — Kakšnega se je konj s tem pokazal? Kako smo že vrabca imenovali zavoljo tega, ker ni imel toliko, kakor je narpotrebniše? — Kakšen nauk posnamemo iz II. dela? — Da moramo biti do revežev usmiljeni in dobrotljivi. — Od kakega vrabca smo brali v III. delu? — Kakšen je bil vrabec? — Zakaj? — Nauk III. dela je toraj: Da moramo biti vedno za prejete dobrote hvaležni.

Zapišite vse nauke, ktere se iz vaje morejo posneti! —

Govekar.

Nabira prirodnin.

Kaj, koliko in kako se mora podučevati o prirodoznanstvu v ljudski šoli, o tem so šolski možje še vedno raznega mnenja. — Toda danes tega ne pretresujemo, marveč hočemo le govoriti, kako se prirodoznanstvo nazorno podučuje, in omeniti, kako naj učitelj ravna, da pride lože do svojega namena. A vprašanje nastane, ali je v ljudski šoli to mogoče? Kdo preskerbi šoli naj potrebnejše stvari, kdo namreč kupi šoli drago zbirko rudnin i. dr.? Ni nam zuano, da bi se to bilo kje zgodilo. Mislimo pa tudi, da popolna in doveršena zbirka ljudski šoli, ako bi bila sploh mogoča, neogiblivo ni potrebna. Naši učenci bi veliko ne razumeli, in ko bi se jim mnogo ter mnogo kazalo, bi na zadnje prav nič ne